

NAŠ DOM

LIST ZA KMEČKO
MLADINO

Posamezna številka velja 1 dinar.

»Naš dom« izhaja v prvi polovici meseca. Naročnina za vse leto dvanajst (12) Din. — Za Italijo 7 Lir, Avstrijo 2 in pol šilinga, za Ameriko 0.40 Dol. Za druge države vrednost 20 Din. — Naslov: »Naš dom«, Maribor, Koroška cesta 5. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica r. z. z n. z. Ulica 10. oktobra

Obreduje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in ne odteguje vlagateljem rentnega davka.

Agitatorji in agitatorice Našega Doma!

Razširjajte Naš Dom!

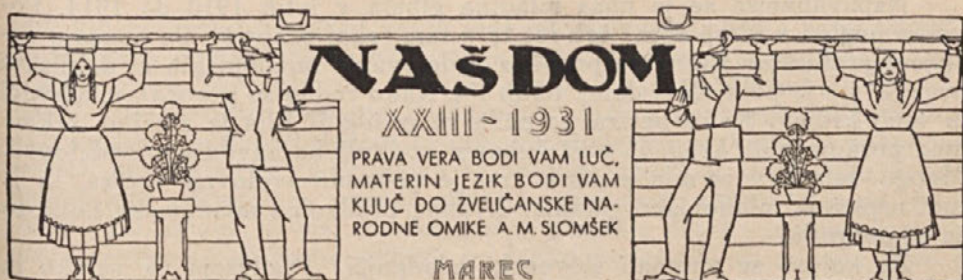
Naročniki in naročnice Našega Doma! Vplačujte redno naročnino! Naš Dom se vzdržuje iz idealizma in zavednosti krščanske kmetske mladine! Dregajte pri tistih, ki še niso poravnali naročnine za letos!

Žrebanje nagrad za agitatorje in agitatorice bo koncem marca ter se imena izžrebancev objavijo v prih. številki!

Urednik dopisnikom in sotrudnikom: kar je objavljivega in se ni moglo priobčiti v tej številki, pa v prihodnji!

Naročajte igro „Gruda umira“, ki izide kot posebna priloga Našega Doma najbrže že v prihodnji številki,

Naročila je nasloviti na upravo Našega Doma, Maribor, Koroška cesta 5.

Ob Finžgarjevi 60 letnici.

Širom slovenske zemlje se na slovesen način praznuje 60 letnica enega izmed največjih slovenskih mož naše dobe. Franc Finžgar je z vsem svojim pisateljskim darom proniknil v bridkosti in sladkosti slovenskega kmetškega življenja in črpal pri tem iz klene, zdrave in sočne kmetške govornice. V mnogem je F. Finžgar odkril slovenskega kmeta, ki je os vsega našega narodnega življenja. Slovenska krščanska kmetška mladina se poklanja velikemu slavljencu ob njegovi 60 letnici z zaobljubo večne zvestobe in hvaležnosti.

Fr. Sal. Gomilšek:

Zarje fantovskega gibanja.

Zgodovina je naša učiteljica. Prelepa je zgodovina predvojnega slovenskega mladeniškega gibanja. Nastala je ob času velike narodne stiske. Nemci so si hoteli zaslužniti Južni Štajer in naše ljudstvo so zastrupljali z listom »Štajerc«. Pojavil se je na slovenski strani mogočen odpor. Začel je izhajati l. 1900 »Naš dom« kot njegovo glasilo. Naenkrat je nastalo živahno gibanje med narodom, posebno med mladeniči. V Jarenini se je l. 1901 osnovala prva mladeniška zveza. Njej so sledile druge po Slov. goricah in po raznih krajih južnega Štajerja. Leta 1903 so se vršili veličastni mladeniški shodi na Ptujski gori, pri Sv. Trojici v Slov. goricah in v Petrovčah v Savinjski dolini. Po zgodovinsko znamenitem vseslovenskem mladeniškem shodu pri Mariji Pomačaj na Brezjah l. 1904 je slovensko mladeniško gibanje zajelo vse slovenske pokrajine.

Mladeniškim zvezam so se kmalu pridružile tudi dekliške zveze.

Najživahnejše se je naša mladina gibala v letih 1910 do 1914. Površen pogled v »Naš dom« teh let te o tem takoj prepriča. Še danes z veseljem prebiramo zanimiva poročila o delovanju mladeniških in dekliških zvez, ki jih je poln »Naš dom« tistih let. Kako redno so poročali mladeniči iz vseh krajev! Kako pestra poročila so pošiljali! Bila je živahna tekma med posameznimi kraji. In naši duhovni voditelji so navdušeno sodelovali. Mnogo delavcev iz mladeniških vrst je pokosila svetovna vojska, ki je tudi uspavala mladeniško gibanje. Živahna predvojna mladeniška doba se še ni povrnila.

Za kaj so se vneli slovenski mladeniči? Predvsem za versko in narodno izobrazbo. To je razvidno iz nešteti poučnih shodov in veličastnih mladeniških shodov, ki so se vršili leto za letom. Ti mladeniči so bili skoraj vsi ne samo člani mladeniških zvez, temveč tudi mladeniških Marijinih družb, ki so pred svetovno vojsko živahno delovale po naših krajih. Drugo geslo je bilo: Osamosvojitev od tujstva. Mladeniči so bili najboljši sodelavci našim prvobornikom. Proč z nemškutarstvom, na svoji zemlji hočemo Slovenci sami gospodovati! Ta klic je odmeval od kraja do kraja in padale so po vrsti nemškutarke trdnjave. Žrtve svetovne vojske niso bile zaman: Prinesle so nam narodno in državno svobodo.

Mladeniške zveze še niso izgubile svojega pomena. Kot fantovski krožki naj znova zedinijo vso kmetsko moško mladino v Sloveniji! Naj skrbe za versko obnovo naših fantov! Naj jo navdušijo za vsestransko umsko in telesno izobrazbo! Naj prepričajo slehernega slovenskega mladeniča, da mu je treba v Jugoslaviji v najvišji meri nacionalne in državne zavesti!

Naj potom strokovne stanovske izobrazbe skrbé za našo gospodarsko osamosvojitev! Letošnje prve prosvetne tekme naj bodo dokaz, da slovenski mladeniči umevajo potrebe časa, katoliške Cerkve, naroda in države. Z velikim navdušenjem predvojnih mladeničev na novo prevažno kulturno delo! Slovenski kmetski mladeniči, vsi na krov!

Razdejane duše.

(Pretresljiva zgodba iz naših krajev; za N. D. napisal fant od Soče.)

Blagoslov.

Z izredno ljubeznijo in zavzetostjo se je Janko lotil gospodarstva na Visolah, ki je bilo že precej zanemarjeno. Saj je gospodu Marku pač bilo skoraj nemogoče, da bi v svojih letih z mladostno podjetnostjo in velikopoteznostjo skušal dati Visolam novo lice. Janko je kmalu s strokovnjaškim smislom in čutom šel na delo in v par letih oblikoval Visole v vzorno postojanko naprednega gospodarstva. Visole so postale prava stalna živa razstava, vsej okolici v zgled in pouk. Zaril se je Janko v Visole — za vsako ped zemlje je vedel in držal v glavi vse od velikih načrtov, ki so mu obviseli v spominu od neprespanih noči, pa do poslednje motike v kakšnem kotu. V hlevu se je število repov goveje živine pomnožilo na dvojno. Paru iskrenih vrancev sta se pridružila še iskřejša belca. Pod srečno zvezdo je bil rojen Janko. Česarkoli se je lotil, je moralo uspeti. Takole zvečer, ko je legla nad Visole polna tišina, sta Marica in Janko v medsebojnem sporazumu delala načrte o tem in onem. Ko je Janko še po-

tem vse natančno premislil, se je lotil uresničevanja. Tako se je zgodilo, da je Janko pod ugodnimi pogoji zaokrožil proti Dobravi svoja polja; gori v smeri proti Stranicam mu je padel v naročje lep kos zemlje, potem ko sta se bila Kovačev Miha in Podlesnikov Jurij z neprestanimi pravdami radi njegove spornosti docela uničila. Razpolagale so Visole z najmodernejšimi kmetскими stroji. Prihajali so sosedje in prosili; Janko jim je brez nadaljnjege odstopil na posodo zdaj ta, zdaj drugi stroj. Ni čuda, če je Janko bil kmalu v vsej okolici poleg gospoda Marka najpopularnejša oseba. Prišle so občinske volitve in Janka so izvolili za župana. Bilo je ravno tiste dni ob volitvah, ko je Marica porodila krepkega, zdravega sinčka. Težak je bil porod, da mu babica Terezija ni pomnila enakega. Toda končno se je vendarle posrečilo rešiti Marico, ko so se ji s strahotnimi potezami zarisali na licu sledovi nevarnega položaja. Za Marijana so krstili prvorojenca, ki je predstavljal odslej v visolskem življenju središče pažnje.

Janko je spodbujen po žaru nenadne rodbinske sreče nadaljeval s svojimi obnovitvenimi načrti. Visolsko poslopje je po izvršenih dopolnilnih gradnja delalo vtis lepega gradiča. Gospod Marko si ni bil niti za trenutek v dvomu, da je našel v Janku ne samo primernege, ampak celo vzornege naslednika visolskege gospoda. Vsi od domače in sosednjih občin so mu na kratko dejali »Mladi Visolski«.

»Kaj ti je, da si tako oslabela v zadnjem času«, je čez leto dni po Marijanovem rojstvu vprašal neko jutro Janko Marico, ki je ovila roke okoli Jankovega vratu in jedva slišno razodela svojemu ljubljenu mo-

žu: »Zopet čutim, ...« Janko je razumel. Babica Terezija, ki je svoj posel opravljala že malodane svojih 50 let, je vedela za težave, ki jih je bilo ob Maričinem porodu pričakovati. Tako se je zgodilo nekaj, kar je morda malokdo pričakoval: Marica je porodila mrtvorojenega otroka ženskega spola. Kmalu nato je preminula na posledicah preranega poroda.

Tuga je tedaj objela Visole. Posli so žalovali za dobro in plemenito gospodinjo, gospod Marko je občutil bridek udarec usode kakor da bi bilo nehalo biti srce lastne hčere, Janko je kakor obrezumljen taval okoli in ni z nikomer spregovoril besedice razen z gospodom Markom. Kaj bo z gospodinjstvom, ki so ga s toliko natančnostjo in redko zavzetostjo opravljale skoraj nenadomestljive Maričine roke, ki so bile pripravne za

vsakršno delo, in kdo naj sedaj nadomešča goreče ljubečo mater ubogemu enoletnemu Marijančku, diki in upanju visolskega gospoda? Kakor v ukleti turobnosti, je tedaj zgoraj na gričku sameval visolski gradič. Spodaj v vasi pa so farni zvonovi z ubranimi glasovi oznanjali, da se je zopet ena izmed dobrih krščansko plemenitih duš preselila v večnost...

Strahote pustinje.

V borbi z leopardi.

To vse se je zgodilo kakor bi trenil. Kakor obsedeni smo skočili k jami, oboroženi s koli in puškami, da rešimo bedniku življenje. Ko sem pogledal v jamo, je bila zverina ravno v divje besnem trganju in obdelovanju ubogega črnca. Prežal sem na trenutek, ko bom lahko leopardu razčesnil s silovitim udarcem glavo.

Črncem je strahovito zmrcvarjen ležal pod leopardom. Gonjači in nosači, ki so stali okoli jame, so dvignili velikanski hrušč in trušč, da bi tako preplašili zverino in odtegnili njeno pozornost od nesrečne žrtve. Končno sem vendarle ujel ugodno priliko in sprožil. Zver se je z grozovitim tuljenjem vzpela na zadnje noge in se zgrudila na videz mrtva v kotu na tla. Očividno je bil moj strel smrtonosen. Takoj sem se spustil v jamo, da pomagam Črncu iz jame. Čim sem bil v jami, sem pokleknil poleg obžalovanja vredne žrtve. Toda kdo bi mogel opisati moje presenečenje, ko sem nenadoma začutil na sebi nekaj izredno težkega. Spreletela me je smrtna zona. Z največjim naporom vseh moči sem se prekotalil in uzrl nad seboj zevajoče leopardovo žrelo. S kretnjo, ki je še danes ne morem prav pojmivati, se mi je posrečilo, da sem se rešil izpod leopardovih šap. Z jezo, ki meji že na živalskost, sem zgrabil za bodalo in ga z vso silo porinil zverji v pleča. Tako sem nekaj časa obstal na zverini, dokler nisem opazil, da je zverina poginila. Tresoč sem se dvignil. Črncem je bil ves v krvi in v nezavesti. Z ramen so visele krpe mesa in kože; na sprednji strani so zevala zmrcvarjena rebra. Silovit zamah s šapo mu je zmečkal nosnico. Razen tega je imel na celem telesu težke ranitve, ki mu jih je bila prizadejala zver z zadnjima šapama. Zavezal sem ga, kolikor je bilo pač mogoče in ga poslal v bolnišnico, ob obali. Pod vtisom dogodka smo takoj razdrli svoje šotore in se odpravili naprej v notranjost Afrike. Tam se mi je posrečilo, da sem ujel štiri leoparda.

Kjer bratje mro . . .

I.

Tam za gorami je snežilo.

Pri Trpinovih so bili zbrani v izbi. Mati je sedela za mizo, pletla volnene nogavice in mislila na Andrejca, ki je pisal, da bo prišel za Božič, oče je gledil novo bukovo toporišče za sekiro, ded pa je sedel za pečjo in okoli njega je bilo pet otrok — samih krepkih, rdečeličnih dečkov. Nič

jih ni mikal sneg, deda so poslušali, ki jim je pripovedoval pravljico za pravljico.

»Zdaj bo pa že dosti, nič več jih ne vem!« se je končno ded naveličal.

Vnuki so se čudili in se spogledali, kakor bi ne mogli verjeti, da je konec pravličnega sveta, v katerega jih je začaral ded.

»Andrejc vam bo povedal lepših, ko pride,« jih je potolažil, ko je videl, kako bi še radi poslušali.

»Vaše so lepše!«

»Vi znate tako lepo praviti!«

»Andrejc je mlad in se smeji, kakor bi ne bilo res, kar pravi!«

»Jaz Andrejca ne bom poslušal!«

»Vi ste bili bolj daleč po svetu, več veste!«

Ded se je smehljaj in vdati bi se moral in pripovedovati, če ne bi zapazil skozi okno, da se bliža po cesti nekdo, ki je bil ves zasnežen in je sklanjal glavo, kakor bi jo hotel v metežu skriti.

»Težko je v takem hoditi!« je menil ded.

»Težko,« je pritrdil oče, mati pa je zavzdihnila v mislih na sina in pogledala pri oknu, kako mete.

»Naš Andrejc gre, hvala Bogu!« je vzkliknila veselo, odložila nogavico na mizo in šla v hišo in na vežna vrata, odkoder ga je začela klicati. Otroci so pozabili na pravljice in stekli za materjo. Še oče je s toporiščem v rokah stopil k oknu, ga obrisal kar z lahtjo in gledal sina, ki se je smejal in mahal materi in bratcem v pozdrav, vesel, da je mogel po štirih dolgih mesecih iz Ljubljane domov...

II.

Veselo so praznovali Trpinovi Božič in Andrejčevi bratci so bili zadovoljni z učenim bratom, ki je hodil v peto latinsko. Pripovedoval jim je o Ljubljani, ki je največje slovensko mesto, pripovedoval o šolah, ki so vse slovenske, pripovedoval pravljice o kralju Matjažu, o katerem pravijo v Ljubljani, da bo vstal in prišel čez Sočo in združil vse Slovence...«

Bratcem so se iskrile oči.

»Ali res?« so ga vprašali.

»Res,« jim je odgovoril, vzel knjigo in bral o kralju Matjažu.

Pet glavic se je strnilo okoli njega nad knjigo in strmelo vanjo.

Ded se je za pečjo smehljaj.

»Pride, pride kralj Matjaž!« je potrdil vnukovo brano besedo.

Andrejec se je nenadoma zresnil.

»Ali znate brati?« je vprašal bratce.

»Znamo,« so mu odgovorili vsi hkrati.

»Pa beri ti, Jožek!« in dal je knjigo dvanajstletnemu.

Jožek je bral, a se mu je le zaletalo. Kljuke nad šumniki so ga motile. Saj se je učil brati v cerkvi pri veronauku, a vendar mu ni šlo, kakor bi se rad postavil pred bratom.

Vanček, Francek, Lojzek si niso upali, Mihec bi pa rad, a je menil Andrejec, da je še premajhen, ko hodi šele v drugi razred.

»Slabo jim gre naše branje, kaj?« je vprašal ded.

»Nič čudnega, ko jim vtepaajo samo svoj jezik v glavo!« je rekel Andrejec, pustil knjigo pravljic na mizi, stopil na klop in brskal po polici, kjer so imeli spravljene druge knjige in je bil med njimi še njegov slovenski abecednik.

»Učil vas bom te dni,« je rekel bratcem, ki so listali po pravljicah in gledali podobe.

»Prav,« je rekel ded in tudi bratci so bili veseli, zakaj Andrejec, jim je obljubil, da jim prinese vsakokrat novo pravljíčno knjigo, ako bodo pridni in bodo znali bolje brati slovensko nego italijanski.

III.

Andrejec je sedel za mizo in okoli njega bratci. Iz roke v roko je šel abecednik in brali so.

Ded je zapustil zapeček, si nataknil očali, se približal mizi, postal zdaj pri enem zdaj pri drugem, mu gledal čez rame v knjigo, kimal in včasih pomagal. Andrejcu je šlo na smeh, zakaj zdelo se mu je, kakor bi bil sam učitelj, ded pa nadzornik — samo bal se ga ni...

Vsi so bili zbrani in zdrznili so se, ko je potrkalo na vrata. Mati je bila v hlevu, oče je pa na skednju pripravljaval rezanico.

»Buon giorno!« (Dober dan!)

»Buon giorno!« je odgovoril ded in za njim otroci, Andrejec pa: »Dober dan!«

Karabinjer je bil vstopil.

Sladkoprijazno se je približal mizi, vprašal kaj delajo in hotel videti knjigo.

»Abecednik? Slovenski abecednik? Prepovedano je, učiti po tej knjigi!« je dejal uradno strogo.

»Saj smo doma!« je ugovarjal ded.

»Nikjer se ne sme! To spravim jaz! — Po vaš potni list sem prišel,« je dejal študentu.

Jožek se je bil izmuznil in je šel, da pove očetu in materi, kdo je v izbi. Trpin in Trpinka sta pustila živino in prestrašena prihitela v izbo.

»Vse v redu! Ali pazite, kaj bo!« ... je rekel karabinjer in spravil potni list v svojo torbo.

Mati se je začela jokati, oče in ded sta hotela prepričati karabinjerja, da ni nič hudega, rotila sta ga in prosila, naj ne bo tako strog — a ni pustil blizu. Trd je bil in odšel je z zlobnim nasmehom.

»Tako je pri nas, vidiš, sin!« je rekel oče.

Počitnice so šle h koncu.

Trpin in Andrejec sta šla v trg na orožniško postajo, da bi dobila potni list, ki ga je bil vzel karabinjer. Niso ga hoteli dati.

»Kaj je treba, da bi študiral v Ljubljani. V Tolmin naj gre, v Gorico!«

Gospod maresciallo (poveljnik orožniške postaje), v peti šoli je že, ne zna toliko italijanski, da bi mogel tu izdelovati!« je prosil oče.

»Prej bi pomislili! Naj ostane pa doma!«

»Pomislite, koliko stroškov smo že imeli, prosim lepo...«

»No, e basta!« (»Ne, pa konec!«) se je zadrł maresciallo in jima pokazal vrata.

Žalostna sta se vračala oče in sin domov, a se še isti večer odpeljala do meje, kjer je poskrbel Trpin Andrejcu spretnega vodnika.

»In če te ne vidim vse dotlej, ko ne prideš sam, čakal bom in bom vesel, sin moj! Samo priden bodi in pošten, in misli na dom!« je zaklical še oče za sinom.

„Slovenec“ krščanski kmetski mladini.

V svoji letošnji 39 številki je prinesel vodilni katoliški dnevnik v naši državi, ljubljanski »Slovenec«, z ozirom na uvodnik, ki je izšel v »Našem domu« pod naslovom »Blagovest krščanske kmetske mladine« v januarski številki, na drugi strani ter pod istim naslovom med drugim sledeče pomembne smernice:

Pod gornjim naslovom prinaša mariborski »Naš dom«, stanovsko glasilo slovenske krščanske mladine, v svoji prvi letošnji številki pomemben uvodnik, ki se v njem globoko in markantno odkriva hotenje programsko zavestne ter v svojih vzvišenih prizadevanjih idealne krščanske kmetske mladine, ki se je zbirala ter navduševala za velike katoliške cilje na veličastnih lanskoletnih taborih pri Veliki nedelji, pri Sv. Treh kraljih v Slovenskih gorica, pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, v Stični, Petrovčah in drugih pomembnih središčih našega zdravega ter svojim tradicijam vernega kmetskega rodu. Na vseh teh taborih se je bila izoblikovala dosledno izgrajena in občutena miselnost naše Cerkvi, kralju in domovini zveste in udane kmetske mladine, ki ima v navedenem uvodniku svoj kondenzirano in jedernato formuliran program. V napotek in usmeritev krščanske kmetske mladine v bodoče dni.

Potem sledi skoraj doslovno omenjeni uvodnik, nakar nadaljuje »Slovenec«:

Dvoje momentov predvsem se zrcali v tej programatični besedi. V prvi vrsti globoko ukoreninjena ljubezen do rodne grude, do domovine; iz te osnove izhaja vse ono plemenito ter vzvišeno hotenje, ki je v najtesnejši zvezi z občutkom zavestne pripadnosti v gotov življenski krog, ki je obelžen po posebnostih narodnostnih običajev in tradicij ter svetovno naziranske usmeritve, potem pa iz te vezanosti na rodno grudo vznikajoča stanovska samozavest, ki jo označuje in odlikuje živahno umevanje vseh perečih vprašanj, ki pretresajo življenski in stanovski krog, ter močna volja po konstruktivnem sodelovanju za ustvaritev boljših dni našega gospodarstva zunaj v naših vaseh, srenjah ter zaseljih.

Najkrepkejši akord, ki zveni iz te programatične izpovedi, pa je visok idealizem, ki je že iz časov mogočnih predvojnih fantovskih taborov sem častna odlika naše krščanske kmetske mladine; idealizem, ki črpa iz skrivnostnih virov katoliške blagovesti in njenih vekovitih resnic in ki je v teh težkih dneh zunaj po srenjah in vaseh, kjer pronica v zdravo jedro našega kmetstva duh surovosti, pristno novodobne površnosti in lahkomišelnosti, najmočnejša in najzanesljivejša zaslomba treznosti, resnosti in vsestranske konstruktivne delavnosti naše kmetske mladine v družini, društvu, občini kot najosnovnejši celici krepko pulzujoče državne zavesti in Cerkvi. Z de-

janskim izvrševanjem svojega programa bo slovenska kmetska mladina afirmirala načelo vzvišenega aktivizma na vseh toriščih njenega žitja in bitja.

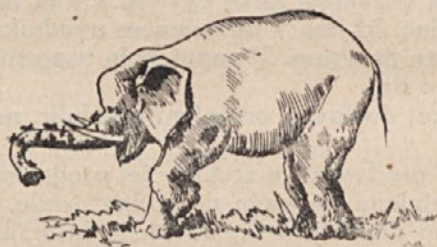
Iz vsega tega more našemu kmetstvu in domovini vziti samo dobro. Pozdravljena takšna mladina!

Mravlje, ki napadajo slona.

V Afiki živi neka vrsta mravelj, ki je bila do najnovejšega časa celo prirodoslovcem prav malo znana. Gospod I. W. Vandervott pa, ki je mnogo potoval po Afiki, je večkrat naletel na svojih potih na te živalice in je začel skrbno opazovati njihovo življenje.

Prvič je naletel na to vrsto mravelj že na svojem prvem potovanju po Afiki. Na neki ozki stezi, ki ga je vodila skozi džunglo, je opazil črn, približno osem centimetrov širok trak; to so bile mravlje. Ko je živali bolj natančno opazoval, je videl, da obstoji vsa ta dolga vrsta iz dveh vrst mravelj: na sredi so lezle male živalice, to so bile delavke, ki jih je bilo na tisoče in tisoče, na vnani strani pa so lezle večje mravlje, ki so imele mnogo močnejše čeljusti in so bile bržkone »vojaki« ali čuvarji cele čete.

»Vojaki« so šli vedno hitreje kot delavke. »Vojaki« so šli vedno nekoliko bolj naprej, potem so pa postali in grizli s svojimi čeljustmi, da že z grožnjami odvrnejo vsako nevarnost. Po nekoliko vojakov zapustiti tudi od časa do časa kolono in preiskuje okolico do enega metra daleč in se vrne šele nazaj, če najde vse v redu.

Ni pa dobro teh mravelj se dotakniti. Če namreč pridejo na kožo, se zarijejo v kožo zelo globoko in s svojimi ščipalniki trgajo koščke mesa izpod kože in brizgajo obenem strupeno kislino v rane. Pa tudi, če se za-grizejo v usnje, pustijo vidne sledove za seboj, ker njihovi ščipalniki usnje kar žagajo.

Male živalice so torej jako nevarne in napadejo celo slona. Slona napadejo za rilec, kjer je slon najbolj občutljiv, ali pa mu zlezejo v oči in ušesa; pa tudi skozi njegovo sicer debelo kožo se prežro.

Napadajo tudi metulje na cvetlicah in lezejo celo v vrhove visokih dreves, kjer se lotijo ptičev in drugih manjših živali. Ker požro vse, kar je živega, so jih zamorci jako veseli, če se pojavijo v tej ali oni vasi, ker takrat očistijo te mravlje cele vasi razne nesnaže, kakor podgane itd. — Pojavljajo se namreč te mravlje vedno v silnih množinah in zato traja včasih po 16 ur, preden je cela njihova procesija prišla mimo kakšnega kraja.

Najhujši sovražnik teh mravelj pa je solnce. Solčni žarki jih pomore v par minutah. Pred solncem se mravlje rade zarijejo v zemljo, kar se zgodi silno hitro. Navadno pa korakajo ponoči ali pa, če je nebo oblačno.

Popolnoma neobčutljive pa so mravlje za dež in za vodo. Če pridejo do tekoče vode, se stisnejo v klopčič. Na sredo pridejo naslabotnejše živali, na površino pa najkrepkejše in ta klopčič se potem spusti v reko, ki ga že nekje prenese na drugi breg. Takih klopčičev napravijo več in tako pride cel rod preko vode.

Za hrepenenjem po materi.

Drama iz svetovne vojne. Po pripovedovanju Lad. Sokliča, vojnega kurata, spisal Frant. Šupka. Poslovenil Jan. Oblak.

Soklič: Da — — —. Spremil sem ga na njegovi zadnji poti na kraj, kjer je izdihnil svojo plemenito dušo.

Landičeva: In ni zapustil zame pozdravov, naročil? Vam ni sporočil ničesar?

Soklič: Spomin na vas, spoštovana gospa, je stalno napolnjeval njegovo blago srce in vse misli njegove. Ko sva bila zadnjikrat skupaj, me je prosil, naj grem k vam, naj vas poiščem ter vam sporočim, da se vas bode spominjal do poslednjega diha. Prosi vas, da ga tudi vi ohranite v ljubečem spominu, da mu odpustite njegov pregrešek, njegovo krivdo, ki vam je z njo povzročil to neizmerno žalost. Bolest, katero vam je povzročil, ga je pekla in ga tiščala kot mora. Edinole upanje, da vam milostljivi Bog dâ moč, prenašati jo potrpežljivo in vdano, edino ta nada ga je obvarovala pred blaznostjo.

Landičeva (ki je med Sokličevim govorom tiho ihtela): Janko, moj dragi Janko! O, gospod, in kje je pokopan ubožec, naš Janko?

Soklič: Tam gori v Galiciji, v Rychwaldu v gozdu je majhna gola ravan, gozdna frata v seseščini mogočnega hrasta, tam počiva. Šumenje drevov in petje ptic se zliva tam v rajsko melodijo in poje uspavanko k večnemu spanju položnega Janka. Blagoslovil sem ono mesto, nad glavo sem mu zasadil križ, pomolil za dušo nesrečnega mladeniča, dvignil sem svoj pogled kvišku k nebesom, kjer sem prav takrat videl, kako se je tudi mesec skrtil za oblake, kakor da noče gledati na grob nesrečneža, ki je iz otroške zablode žrtvoval svoje življenje za mater.

Landičeva: Sprejmite, častiti gospod, za vse, kar ste za Janka dobrega storili; moj prisrčni Bog plačaj, ostanem na večno vaša dolžnica.

Peti prizor.

(Vstopi župan in za njim Ančka.)

Župan: Hvala Bogu, da vas takô vidim, gospa Landič. Bal sem se že v resnici najhujšega. A bil je pri vas častiti gospod, vaš dušni zdravnik.

Landičeva: Da, gospod župan, zdaj tudi sama verujem, da se imam edino častitemu gospodu zahvaliti, da nisem zblaznela — — — (Jokaje.) Moj Janko, nikdar več te ne bom videla, nikdar več se ob tebi razveselila in potolažila.

Soklič: Nikakor ne, gospa. Janka res ne boste več videli na tem svetu, v tej solzni dolini. Zato pa zre on na vas s svojimi dobrimi očmi

doli iz nebes in se veseli, da mu njegova mati odpušča, da nosi potrpežljivo svoj težki križ, veseli se in se tolaži, da pride tudi ona za njim v blaženo večnost, kjer ne bo več joka in žalovanja, bridkosti in trpljenja, krivice in preganjanja, kjer bo Bog obrisal vse solze iz oči trpečih zemljanov. — In na sodni dan bodo vstale žene in matere, vstali bodo možje in otroci; in njihovo trpljenje, gorje, tuže in bridkosti se bodo spojile v strašno obtožbo zoper krivične nasilnike. Pravična jeza božja bo zadela nje, ki so priklicali to zločinsko vojsko, ki so se pasli in naslajali na mukah in trpljenju podložnih trpinov. Strašen dan bo dan plačila zanje. Izgubili ste v vojski edinega sina, kakor je na stotisoče drugih jugoslovanskih, slovenskih, hrvatskih in srbskih žen in mater izgubilo v nji svoje možje in rednike. Padli so na fronti, nešteto jih je padlo, brez vzroka in razloga so jih pogubili. Zato tudi vi, draga gospa Landičeva, prenašajte to boleost in to bridko izgubo z udanostjo v voljo božjo.

L a n d i č e v a : Da, častiti gospod, pomiriti se hočem, potrpežljivo hočem nositi svojo bol, za mojega Janka, za mojega otroka, ki je umrl v hrepenenju po materi.

(Zavesa polagoma pada.)

(Konec.)

Ob fantovskem tečaju v Mariboru.

Urejuje Mar. Štupca.

Dve zadevi sta mi danes na srcu. Prva je vprašanje, kako se godi mojim mladim gospodinjam, ki so se v predpustu poslovile iz dekliških vrst ter poročile. Vsaki posebej nisem mogla poslati svoje čestitke; pač pa pošljem danes vsem prísrčne želje, da bi bile srečne, res srečne in da bi se jim nikdar ne strl zlati po-

ročni prstan, ki znači medsebojno zvestobo do groba. — Da, do groba, to si moraš ponoviti sleherni dan in če bi bilo tudi včasih kaj težko. Naše stare matere so znale potrpeti, mnogo potrpeti, tiho potrpi in po Jezusovem izreku na gori: »Blagor krotkim, ker bodo zemljo posedli« — so tudi te blage žene in požrtvovalne matere s krotkostjo in z modro molčečnostjo opravile več nego hude sosedice s svojimi strupenimi jeziki. Zato pa so zavladale v svoji hiši kakor kraljica v svojem kraljestvu; in kakor se suče svet okrog solnca, tako se tudi pri hiši suče vse okrog

modre gospodinje, okrog bogoljubne matere.

Majhno povest Vam napišem v spomin na odhod iz dekliskih vrst. — Bila je gospodinja, bogata in imenitna; imela je mnogo posestva, hlapce in deklice. Mož je bil župan in imel kot tak mnogo opravil zunaj doma. Za to je temveč skrbi ležalo na ramah pridne žene. Trudila se je, a ni šlo po želji; gospodarstvo bolj nazaduje, nikakor pa ne napreduje. V tej stiski se zateče k pobožnemu puščavniku, ki je bil znan po svojih modrih navetih. Potoži mu svoje gorje. Puščavnik mirno posluša, potem odide v svojo celico in prinese iz nje malo skrinjico. »Tu imate, dobra žena, čudovito skrinjico. Vzamite jo vsaj trikrat na dan v roke, vsakokrat ob drugem času, — nesite jo po vseh prostorih svoje hiše, po hlevih, skednjih, v klet, na podstrešje; če delatnih, po polju, pojdite z njo tudi tja, pa še ob drugih dneh jo nesite na njive in travnik in pašnik. Pomnite pa najvažnejše: Imejte vedno odprte oči pa zaprta usta, to je: dokler imate skrinjico v rokah, ne govorite; kmalu bo bolje. Črez leto dni pa mi vrnite skrinjico.« — Vsa potolažena zapusti žena puščavnika in dela po njegovem nasvetu leto in dan. Skrinjica ima res čudovito moč; kamor jo prinese, tam najde gospodinja nekaj, kar ni prav. V kleti kaplja curkoma vino izpod pipe, v družinski sobi najde za posteljo skrito duklo polno najboljšega vina, v hlevu stoji živina do gležnja v blatu, hlapci pa leže na slami ter kadé kakor Turki; kolika nevarnost, da izbruhne požar! V shrambi najde pod pocosplenjen kruh, v kolu se smodi krompir in repa, ker niso nalile deklice vode, predno so zakurile; na podstrešju najde razsipano zrnje, vmes polno »spominkov« ponočnih gostov: miši in podgan; na drvarnici je ključ strt, pred drvarnico leži kup mokrih tresk. Kdo bi popisal vse, kar je razkrila skrivnostna skrinjica svoji gospodinjini. Težko je spolnjevala povelje puščavnikovo, naj molči, dokler nosi skrinjico s seboj, pa bila je poslušna. Kjerkoli je videla nered in škodo, je stala in mirno gledala z resnobo, da so se deklice in hlapci spogledali in začeli storiti svojo dolžnost. Zlasti je bilo neznosno malopridnim delavcem, da je prišla gospodinja enkrat rano, drugič pozno, zdaj dopoldan zdaj popoldan. — Po preteku enega meseca je bilo vse drugače pri hiši. Dobri hlapci in pridne deklice so ostali, malopridneži so odšli od hiše. Mir, red, snaga, blagoslov je bil

povsod; gospodar se je čudil, kako je tekem pol leta šlo vse na boljše. — Ko mine leto, vzame gospodinja dragoceno skrinjico in možno denarja ter se napoti k modremu puščavniku.

»Zahvaljevat se pridem, sveti mož, za dragoceno pomoč; pa prosit pridem, pustite mi to čudežno skrinjico še eno leto. Vse je drugače, vse boljše pri hiši. Vzemite to možnjo denarja, pa mi pustite skrinjico!«

Starček se dobrotno nasmehne in pravi: »Skrinjice Vam pa res ne morem pustiti; pač pa jo hočem odpreti in Vam iz nje podariti to, kar je prineslo srečo Vaši hiši.« Z nepopisno radovednostjo gleda žena, kako odklepa puščavnik z drobnim ključkom skrinjico ter vzame iz nje le bel listek papirja rekoč: »Ta-le listek prečitajte vsaki dan, pa bo vse dobro.« In kaj je bilo tam zapisano? »Najdragocenejša skrinjica pri vsaki hiši je pazno oko molčeče gospodinje.« — Mošnjico denarja pa razdelite ubožcem, to prinaša blagoslov,« — reče puščavnik ter odide v svojo celico.

Dobra žena je spoznala nauk modrega moža in se po njem ravnila v srečo svojih in v blagoslov vsej hiši.

Drugo, kar mi je danes pri srcu — ali uganete? To je postni čas. Krščanska hiša, krščanska gospodinja uravna vse leto tako, da se pozna krščanski, verni duh pri hiši. Stara teta mi je pravila, kako je bilo nekaj. »V postnem času nismo djale ne rdeče ne pisane rute na glavo. Tudi obleke rožnate barve tačas nismo oblekle; zdelo bi se nam neprimerno, nedostojno za čas pokore in spomina Jezusovega trpljenja. Dekle, ki se na to ni oziralo, smo imenovaly razuzdano. Naš oče v postu niso nikolj kadili, mati pa niti kapljice vina vzeli. Tudi nas otroke so opominjali često: Bodite bolj tihi in radi opravljajte tudi težja dela, Jezusu na ljubo, ki je za nas toliko trpel. Mnogokrat smo prileteli razgreti domov pa hajd k studencu! Mama so nas poklicali: »Nikar, otroci! Darujte žejnemu Jezusu svojo žejo vsaj eno uro, Jezus je bil žejen tri ure na križu.« Meso so kuhali mati le ob nedeljah in na praznik sv. Jožefa in Marijinega oznanenja. Ob petkih ali kvaterne dni so zabelili le z vrhnjem in z maslom in z dobrim domačim oljem. Oh, naša ljuba, dobra mati! Kako sveto in veličastno in skrivnostno nam je bilo vse to! Pa kako smo se tembolj veselili Velike noči! Še zdaj se držim teh lepih

navad dobre pokojne matere. Zdi se mi, da bi se v grobu obrnili, ako bi ravnala drugače. Tudi »žegna« na Velikonoč ne bom nikolj pokusila, predno se ne vrne-mo velikonočno nedeljo od ranih maš,« — četudi je dovoljeno. Saj dobro vem, da je mati-cerkev toliko olajšala post le zato, da je manj greha, ker je bil vsak opomin zaman.

Lepo je govorila stara teta, obraz ji je v svetem, tihem navdušenju za mile krščanske navade.

Pa tudi pri nas doma je bilo tako. Z ljubeznivo resnobo smo se pripravljali na Veliko noč, ki se nam je zdela tem slovesnejša in veselejša čimbolj smo si odrekli v postnem času to ali ono malenkost.

Dekleta ljuba! Vsaka izmed nas se hoče mo potruditi v velikem postnem času za globoko krščanstvo v naši hiši. Ako pa nam bo kaj težavno, bomo darovali vse za nesrečno Rusijo. Po skupni molitvi ob večerih recimo: »Jezus, Odrešenik sveta, reši Rusijo! O Marija, o sv. Jožef, rešita rusko mladino!« — Prišla bo ura, ko bomo spoznali blagoslov naših žrtev, žrtev bratske ljubavi do nesrečnih ruskih bratov.

Iz moje pošne torbice.

Angelica iz Gorenjskega: »Ljuba naša predsednica, kako da ste prezrli naše ljubljene uršulinke? Tudi nam niste poročali nekaj več o sestrah sv. Križa; in tudi o šolskih sestrah v Novem mestu niste pisala; kako to?« — Zaključila sem poročila o samostanih le za enkrat. Vse pride na vrsto. Nekateri so že bil nevoljni name, češ, preveč pridnih deklet nam bo spravila v samostane. Zopet druga mi je pisala, da so sploh ženski samostani prenapolnjeni in ne sprejmejo nikogar več; še tiste, ki so že tam, bodo kmalu odslovili, kakor hitro bodo le malo bole hale. — Kar se tega tiče, pa lahko odgovorim, da to ni resnica. Nedolžna dekleta pridnih rok in dobre glave radi sprejmejo povsod, da imajo le res pravi poklic. »Na tri kraje smo morali poslati odpoved zavoljo pomanjkanja sester,« mi je odgovorila prednica sester sv. Križa na moje vprašanje. »Usmiljenk sv. Vincencija bi mi potrebovali vsaj 200 sto več, ker ne moremo ustreči prošnjam v Srbijo,« mi je rekel odličan mož. Včasih ne najde mladenka koj pravi kraj ali ne tistih redovnic, za katere je sposobna, a to nič ne de; kjer je pravi poklic, tam dospe vsaka do svojega cilja, da je le zvesta sama sebi in odkritosrčna do voditelja.

— Natolcevanje pa bi bilo, kar je pisala h koncu. Bolna redovnica ostane v samostanu do smrti. Lepo ji postrežejo in vse storé, da ohranijo dragoceno življenje. Nekateri redovi imajo celo okrevališča za obolele sestre, da jih tem gotoveje ozdravijo do delazmožnosti. — Torrej nikar vsega verjeti, kar ljudje govore.

Tretja mi celo piše, zakaj ne vabim pridnih fantov v samostan. Baj je jih zelo rabijo in po vseh moških samostanih je premalo novincev. — Ne vem, ali je temu točno tako; to pa vem, da Bog sam kliče in vabi pridne mladeniče prav tako kakor mladenke; saj celo iz evangelija vemo, kako je klical Gospod bogatega mladeniča: »Pojdi, prodaj vse in hodi za menoj!« — In mladenič je bil žalosten, odšel je, ni slušal Gospodovega vabila; tako je tudi dandanes; marsikateri dobri mladenič presliši klic Gospodov, zato je tako malo naraščaja po moških samostanih. — Klasje je zrelo, žetev je polna, a delavcev primanjkuje. — In vendar povsod toliko brezposelnih. — Ali ni to prst božji?! — Samostansko življenje je pač življenje odpovedi; dandanes pa vabi ves svet le k uživanju, v zabavo. Moti pa se vsak, ki misli, da je življenje v samostanu le trpljenje in žalost. Je tam tudi mnogo najčistejšega veselja in nebeške radosti.

Zavrčje: Naš gospodinjki tečaj napreduje z vsakim dnem v vseh panogah praktičnega kmečkega gospodinjstva. — Mnogim izmed nas je začetkom že vpadel pogum, češ, ne bomo kos. Druge spet so mislile, kaj bi se le učile cele dolge tri mesece? Pa naša blaga voditeljca Elizabeta — res prava križana usmiljenost — nas je z nebeško svojo potrpežljivostjo spravila k spoznanju, da bo šlo in dobro šlo do sijajnega konca. Ko poslušamo nauk o živilih, o gospodinjstem proračunu, se nam kar oči odpirajo. Saj še takih stvari niti slutile nismo. Pa kaj vse kuhamo in pečemo; to nas boste veseli, ko pridete. Še mnogo bi rada povedala na deklških gredicah, pa res ne utegnem; če svojih nalog do jutri ne znam, pa bi me gdč. Erna postavila v kot, to bi bila sramota! Vsem dekletom kroj »gredic« pa želim, da čimprej obišejo tak gospodinjki tečaj. Pozdravljam vse — Trezika.

Ivanka iz Pohorja: »Mene vedno bolj bodri Slomškova beseda; Le bistrimo si glave, ne dremajmo zaspani. Čim več bom znala, tem več bom lahko duševno dajala tistim, ki z mano občujejo. V meni je neutešeno hrepenenje po

znanju in učenju; ali je to greh?« — Ni kakor ne. Dokler bo ostalo srce čisto in ponižno, se Ti ni treba bati, ampak veseli se hrepenenja po učenosti. Bog Te gotovo ne zapusti, dokler se Njega oklepaš; blagoslovil bo tvoje napore in boš dosegla vse, kar želiš in še apostolsko delovala med mladino. Bog Te živi!

Dekleta iz šentjanža. Da dobite kmetijsko-gospodinski tečaj, je treba najti tri ali štiri može, ki se zavzamejo za Vas. Vaša kmetijska podružnica, ali če imate pri Vas posojilnico, ali občina vloži prošnjo pri bankski upravi v Ljubljani, naj Vam da dve učiteljici za trimesečni tečaj. Podpisani činitelji se zavežejo, da preskrbe dve učni sobi, primeren prostor za kuhinjo, suho, snažno sobo za voditeljico tečaja, potrebna drva in razsvetljava za tečaj. Činitelji preskrbijo tudi prevoz inventarja in urejevanje prostorov, to je: okna, peči, vrata, ključe, stranišče, ki morajo biti v dobrem stanju. Navadno dovoli bankska uprava tudi podporo za vsaki tečaj; učiteljice plača država, in sicer oddelek za kmetijstvo. Ker imamo le malo izprašanih kmetijskih učiteljic, zato se mora prositi celo leto naprej, n. pr. prošnje, ki jih zdaj vložite, bodo rešene tako, da dobite tečaj še leto pozno v jeseni ali krog Novega leta. V vsak tečaj se sprejme navadno le 16 do 20 deklet, ki se zavežejo, da izpolnijo vse predpisane dolžnosti. Med te dolžnosti štejemo tudi nekaj plačil v gotovini, ki so različna po razmerah. Torej ljuba šentjanžka dekleta, že zdaj si spravljajte nekaj dinarčkov v hranilno knjižico za gospodinski tečaj v prihodnji zimi; tedaj se boste verelile svoje štedljivosti, ki Vam bo nesla 50% dobička ali še več. Pozdravljene!

Naš pokret.

Nekaj kakor mora je ležalo zadnji čas med našimi fanti. Nezaupno so motrili klicarje, ki so jih dramili iz spanja in jih klicali k vstajenju. Bili so kakor človek, ki se zbudi iz spanja, v katerem so ga preganjale hude sanje, menci so sem in tje — bi, ne bi —. Počasi sicer, a vendar so se zavedli — zopet je zavelo — akoravno nekoliko pozno med našo mladino novo življenje. Pretegnili so svoje mišice, pogledali pred se — premotrili položaj in prijeli zopet veselo za delo — v naši fantovski

organizaciji — v fantovskih odsekih. Zopet lahko rečemo: »Naše vrste se širijo, napredujejo, narod objemajo, fante k delu zbirajo, iz niziv v višave vzorov dvigajo.« Kakor gobe po dežju rasto fantovski odseki Prosvetnih društev, naši fantje so spoznali, da je bodočnost njihova le v dobri, na katoliških načelih sloneči organizaciji. Veseli nas ta pokret, ker vemo, da bodo iz teh fantovskih organizacij izšli naši najboljši bodoči može, gospodarji, ki bodo vsak na svojem mestu, kamor jih bo pač postavila božja previdnost — predstavljali celega človeka. Nad 29 fantovskih odsekov v območju mariborske Prosvetne Zveze že deluje. Zelo agilen je fantovski odsek pri Sv. Juriju ob Ščavnici, ki je eden najdelavnejših v Prlekiji. Razven tega so še v Prlekiji sledeči fantovski odseki: v Ljutomeru, pri Sv. Tomažu pri Ormožu in v Središču. Tudi v okolici Maribora so se fantje zdramili iz mrtvila, ter si osnovali fantovske odseke, tako v St. Petru pri Mariboru, kjer je včlanjenih že 40 fantov. Zlasti veliko navdušenja in smisla so pokazali vrli fantje pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, ki so si na Novega leta dan osnovali fantovski odsek. Istotako je že osnovan fantovski odsek v Svečini. Prav marljivo deluje že celo leto fantovski odsek pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, ki je združil pod svojim okriljem najboljše fante cele župnije, nad 30 po številu. Pridušil se mu je nov odsek pri Sv. Ani v Slov. goricah. Tudi drugod v Slovenskih goricah se že pripravljajo fantje, da povečajo našo fantovsko armado. Tudi drugod je zavelo novo življenje, kakor v Celju, Hajdini, Ptujju, pri Sv. Marjeti niže Ptujja, Vurbergu, Žičah, Konjicah, Vojniku, Šoštanjju in Slovenjgradcu, kjer so osnovani fantovski odseki. Celó gori na Pohorju pri Sv. Martinu so se okorajšili fantje ter si ustanovili fantovski odsek. — Kako živahno zanimanje vlada za našo mladinsko organizacijo je pokazal fantovski tečaj v Mariboru od 18. do 19. januarja, ki ga je priredilo vodstvo fantovskih odsekov Prosvetne Zveze. Nad 50 fantov iz najrazličnejših krajev se ga je udeležilo. Upamo, da bodo ti fantje zanesli med najširše plasti naših fantov smisel za fantovsko organizacijo. Kaj pa fantje drugod? Ali Vam ni dolgčas brez fantovske organizacije, ali ni škoda tolikih fantov, ki nimajo prilike, da bi si bistrili duha, blažili srce, krepili voljo in značaj ter pod okriljem fantovskega odseka zoreli v poštene fante — jeklene značaje

— ter koristne člane človeške družbe sploh; zlasti pa v odločne, prepričane katoličane, dobre, zavedne Slovence, vrle državljane — Jugoslovane. Fantje, pokazite, da je še v vas korajžal! Zgine naj vso mrtvilo in fantovskih vrst, proč ves pesimizem! Dajte fantje, zganite se, da bodo spet živeli naši domovi in se bo zopet iz njih razlegala vesela fantovska pesem, pesem našega hotenja in stremjenja, himna naše vesele mladosti! — M. Geratič.

Od srca do srca.

Življenje šoštanjkih fantov. Na vašo pobudo, gospod urednik, na prosvetnem tečaju v Mariboru, sem se odločil tudi jaz, da nekaj napišem iz življenja našega krožka za vaš list, Ne bo sicer veliko, a skromna slika našega dela v minulnem letu pa le bo. Toda preidimo k poročilu. Rodil se je naš krožek 6. jan. leta 1930., torej je njegova življenska doba že dočakala obletnico. Kaj smo delali v tem letu in kakšen uspeh smo dosegli, hočem tukaj v kratkem povedati. V glavnem smo se vrgli pač na prosvetno polje, to je fantovske sestanke; imeli smo jih v tem letu 24, torej štirinajstdnevno. Snov za predavanja smo določili poljubno in tudi sestavljal si je vsak govornik govor sam. Predavali so sami kmečki in delavski fantje. Na ta način smo dosegli dvojno: govornik se je vadil v govorništvu in ostali fantje pa so tudi gotovo od vsakega predavatelja nekaj odnesli. Naj navedem nekaj govorov: »Mladenič in samoizobrazba«, »Mladenič in alkohol«, »Mladenič in pravo prijateljstvo«, »Slovenski fant ljubi pošteno petje«, »Škodljivost tobaka in plesa«, »Kletev, alkohol in kvartanje jemlje ugled fantu«, »Fantovi odnošaji do deklet«, »Pravo in nepravo prijateljstvo«, »Medsebojni odnošaji med fanti«, »Slomšek, naš vzor«, »Kmetijski rod, korenina slovenskega naroda«, »Škodljive in neprimerne vaške navade fantov« itd. Poleg teh smo imeli še eno pedagoško predavanje o vzgoji in par drugih. A tudi dramatične nismo zanemarjali. S sodelovanjem Dekl. zveze smo priredili precej predstav v zimskih sezonah. Naj jih sledi nekaj imenoma: »Deseti brat«, »Čevljar baron«, »Pri kapelici«, »Čevljar«, »Darinka«, »Dr. Vseznač«, »Katica in muzikant«, »Koren ne izostane«, končno še veliko žaloigro »Za pravdo in srce«. Torej tudi dramatski odsek dobro deluje. Sedaj se zopet pripravlja za pust nekaj veselega. Tako dramatkai. Kaj pa

drugo, bo mogoče kdo vprašal. Versko življenje fantov; ali je bilo za to poskrbljeno? Priredili smo tudi lepo uspele duhovne vaje, ki se jih je udeležilo še nad 100 drugih fantov, ki še niso pri nas organizirani. Vršile so se v kapeli Slomškovega doma; pri njih je prepeval tudi fantovski pevski zbor. Pa še nekaj drugega smo pogruntali. Potrebnovali smo v početku leta fantovskega glasila. Par članov nas je stopilo skupaj, pa smo pričeli izdajati svoj list »Našo misel«, sicer v majhnem obsegu in obliki, a šlo je le, 15 izvodov. To je vsekakor malo, a fantje smo jih veseli in komaj čakamo, da eden prebere, da potem drugi dobi. Doslej je izšlo pet števil. Bog daj, da bi list »Naša misel« čim bolj rastel in pridobil še več sodelavcev. To je v kratkem opisano delo našega fantovskega krožka v minulnem letu, seveda nekateri fantje tudi pridno šahirajo, kar jim gotovo ne škoduje. H koncu kličem fantom v drugih krožkih: Tovariši, nadaljujmo, kakor smo pričeli; naša stvar je sveta, naša načela edino prava, ker temeljijo na večni Resnici božji. — Nagelj.

Njegova pesem. Na vasi so se zbrali fantje. Niso vriskali tako kot druge večere. Nekaj težkega je ležalo nad njimi. Vedeli so, da bo nocoj fantovsko slovo, da bo odšel od njih Grajnov France, najboljši pevec, ki je šele leto dni zahajal na vas. Jutri odide v pilotsko šolo. France je bil nocoj molčeč. Fantje so ga spravljali v bližnjo gostilno, a on ni hotel. Ostali so na vasi. Zapeli so: »Dekle, dekle, delaj pušelj« in še par drugih. Ko so odpeli še pesem: »Polje, kdo bo tebe ljubil«, se je Franc začel poslavljati. Tiho je podal vsakemu roko, se kratko poslovil in fantje so se začeli razhajati. Ali kakor da bi hoteli odvaliti kamne s svojih src, so začeli vriskati: Zalaznikov Ciril in še par drugih, ki so šli po isti poti domov so začeli še enkrat peti: »Polje, kdo bo tebe ljubil«. Otožno so zvenele besede, »...ko te jaz zapustil bom.« Tedaj pa se je Ciril, ki poje »naprej« obrnil k fantom, rekoč: »Fantje,, sedaj pa tako.« Bog ve, odkod je vzel napev, ko je nadaljeval:
»Jaz te ne zapustim,
jaz te ne zapustim,
nikdar! Nikdar!
Tebi ostanem zvest,
tebi ostanem zvest,
na vekomaj!«

Fantje so poslušali zavzeto, potem pa so skupno še enkrat zapeli ti dve kitici.

— Še vedno se zbirajo fantje na vasi. Sicer zdaj ne pojo tako ubrano, kot so tedaj, ko je pomagal Grajnov France s svojim glasom. Toda še večkrat zapojto tisto pesem, ki jo je Ciril zložil tisti večer, ko se je Grajnov France poslavljaval. Zavzeto posluša polje pesem. — K—r.

Dragi Naš dom! Sprejmi moje poročilo z visokega Pohorja. Nisem še pisal v ta naš stanovski list. A želja, da bi tudi jaz bil med vami, dragi fantje in dekleta, me je nagnila, da se danes oglasim. In kaj bi vam pisal? O, dosti žalostnega. Če malo pogledamo v malho novic in že najdemo: Fantovski pretep, zaklal ga je z nožem itd. Največji krivec temu je pa gotovo nesrečni »aufbiks«. Oh, koliko fantov si že spravil v hladni grob. Zatorej fantje, proč s to ostudno besedo, kajne? Saj pravi pregovor: pamet in treznost sta največje bogastvo za človeka, posebno pa za mladino. Torej fantje in dekleta, ostanite še prijatelji Našega doma, ki propoveduje ta vzvišena načela.

Naj se oglasim tudi jaz Mariborčan pod lipo in povem novico. Pred nedavnim se je vršil v Mariboru v lovski dvorani pri Orlu občni zbor novega sportskega kluba »Maraton«, ki se ga je udeležilo izredno veliko fantov iz Maribora. Novi sportni klub bo gojil vse sportne panoge in so izvoljeni v odbor: dr. Wankmüller, predsednik; dr. Vatovec, podpredsednik; F. Kramberger, tajnik; C. Grešak, blagajnik; J. Leskovar, gospodar; dr. Jehart, J. Meško in F. Sekolec, odborniki. Nadalje so še v odboru: F. Žebot ml., načelnik rokometnega odseka; Z. Stangl, načelnik zimsko-sportskega odseka; J. Petrun, načelnik lahkoatletskega odseka; J. Vidic, načelnik težkoatletskega odseka; R. Leskovar, načelnik plavalnega odseka; E. Leskovarjeva, načelnica ženskega odseka. Novemu sportnemu klubu v Mariboru želimo najlepših uspehov pri njegovem vzgojnem delu. — Lepe.

Za strokovno izobrazbo. Lože je gledati vrvenje v naših knjižnicah. Toda, pogledimo, kaj ljudje najraje bero. Vsak, ki pride v knjižnico, bi rad le »fajne« knjige. Da bi pa kdo vprašal za knjigo kmetijske stroke, to se skoro nikdar ne zgodi. Morda pa niti knjižničarji ne vedo zanje. V vsaki knjižnici bi moral biti poseben kmetijski oddelek. V ta oddelek spadajo knjige: Nasveti za hišo in dom, Domači vrt, Praktični sadjar, Živinoreja, Gospodinjstvo, Slovenska kuharica i. dr. Knjižničarji, skrbite, da boste imeli kmetijske knjige v svoji knjižnici. Fantje in

dekleta, vi se pa teh knjig tudi poslužite, da ne bodo zaprašene ležale na policah. Ker le strokovno izobraženi mladi gospodarji in gospodinje bodo privedli naš kmetijski stan v boljšo bodočnost.

Kako je stric Nacek oblekel trd ovratnik. Stric Nacek se je napravil v svate k sosedovi Metki. Bilo je v nedeljo popoldne v mrzlem prosincu. Oblekel se je praznično, samo srajca in ovratnik mu nista ugajala. Ker srajca je bila že skoraj brez gumbov — ovratnik pa umazan. Pa si je zmisлил, zakaj ne bi imel trdega ovratnika, kot sem ga videl v mestu. Vzame iz omare zaprašen trd ovratnik. Toda jeza in nemir: ni si ga mogel zapeti in davil ga je. Brat ga čaka in čaka — naposled ga pregovori, da si obleče belo srajco brez ovratnika. Metki bo bolj ugajala sveže oprana srajca kot trdi umazan — »koler«. Brat mu je pravil, da še niso daleč tisti časi, ko kmečki fantje niso poznali trdih »kolerjev« in »rdečih kravata«. Zadostovale so jim bilo oprane srajce. Saj pravi naš goriški slavček: Nespametno ljudstvo, čemu li tvoj stok, na nože, ne drži mi križem rok... Povrni se samo v prvotnost nazaj, in našlo povsodi prostorni boš raj. — Pohorc iz Konjiškega okraja.

NA KNJIŽNEM TRGU

Župnik iz cvetočega vinograda. Felix Timmermans. Leposlovná knjižica. Povest »Župnik iz cvetočega vinograda« predstavlja odlično umetniško kvaliteto in delo kristalno-čiste lepote. Pisatelj Felix Timmermans je Flamec in velja v svoji domovini za izvanreden literarni in umetniški pojav. Njegova nedosežena pesniška govornica — narečje rodnege mesta Liera — očaruje njegove rojake prav tako kakor duhovna globina njegovih del, ki v skladu z vonjem domače grude diha optimizem na zunaj preprostege, a na notraj tako globoko potrebnege življenja. Pa tudi izven meja svoje domovine ga poznajo in brez pridržka priznavajo njegove umetniške vrline, n. pr. Nemci, ki ga zelo prevajajo. Tudi našo povest so že prevedli, prav tako Italijani. Gotovo pa se bo priljubil tudi nam Slovincem, saj je toliko sorodnosti med našo in flamsko zemljo in dušo. Povest sta prevedla g. Zdenko Knez in dr. Rajko Ložar. Prevod napravlja v celoti ugoden vtis. Arh. Ivo Spinčič pa je poskrbel za intimno in okusno opremo, rilegajočo se dobro notranji vsebini.

KOTIČEK ZA VSE

Steber.
(Čeh.)

		a		
	a	a	a	
a	a	a	b	d
d	e	e	i	i
i	i	k	l	l
l	l	l	m	m
n	n	n	o	o
o	o	p	p	r
r	r	r	s	s
s	t	v	v	v

soglasnik,
reka,
mesec,
apostol,
del sv. maše,
m. ime,
gora v sveti deželi,
ptica,
posoda,
reka.

Kaj bereš po sredi navzdol?

Posetnica.
(Horvat.)

Stric
Nande Kozin.

Kaj so stric po poklicu?

Skrit pregovor.
(A. G. St.)

B O M U O S T A T I
L J E J D O L Ž N E
E L A Č N E A K O R
M U Z A S P A T I K

Čarovnik: Vzami kozarec, namaži ga zgoraj ob robu z lepilom (najbolje z arabi-gumikom) ter pritisni na odprtino kozarca beli papir. Ko se lepilo posuši, obreži papir s škarjami tik ob robu kozarca. Sedaj napravi škatljo iz tanke lepenke s pokrovom, ki odgovarja velikosti kozarca. Dno pokrova prelepi z istim belim papirjem, kakor je na kozarcu. V škatljo postavi kozarec, a škatljo zapri s pokrovom. Nato vzami polo belega papirja in ga položi na mizo. Reci enemu od gledalcev, naj položi na ta papir pol dinarja. Vzami sedaj svoj kozarec s škatljo in postavi vse skupaj na mizo tako, da bo pokrov škatlje spodaj. Nato stisni škatljo tako, da primeš tudi kozarec in oboje postavi na beli papir poleg denarja (seveda škatljo brez pokrova) ter dvigni škatljo. Vsi bodo videli kozarec, a ne prilepljenega papirja. Zopet pokrij kozarec s škatljo, vzdigni vse skupaj in pokrij s kozarcem pol dinarja. Vzami čarobno palico, udari dvakrat po škatlji, rekoč: »Hokus-pokus«, vzdigni samo škatljo in vsi bodo začudeni videli, da pod kozarcem ni denarja. Zopet pokrij kozarec s škatljo, ponovi čarovnijo, odmakni škatljo s kozarcem in denar bo zopet na svojem mestu na mizi. — Delaj pa previdno, da kdo od gledalcev ne razkrinka tvoje čarovnije.

Picek.

Uganke.

Zlogovnica.
(Hudoklin.)

A, bra, ca, dri, el, fa, ham, i, ja, ko, lo, ni, pa, ra, ru, spal, ta, za. — Sestavi iz teh zlogov 6 trizložnih besed. Ako dobljene besede prav urediš Ti povedo prve črke umetnika. Izmed urejenih besed je prva soba itd.

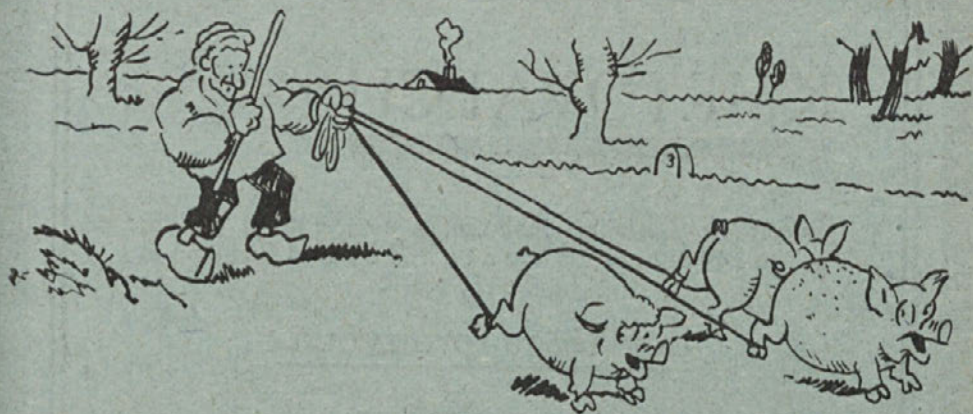
Črkovna podobnica.
(Picek.)

Enačba.
(Melanjski.)

2. ug''ⁿ a n^r 5' gl' lj

$$\left(\frac{45}{3} + \frac{1}{1} + \frac{80}{4}\right) + \left(\frac{5}{7} + \frac{96}{6} + \frac{28}{8}\right) = ?$$

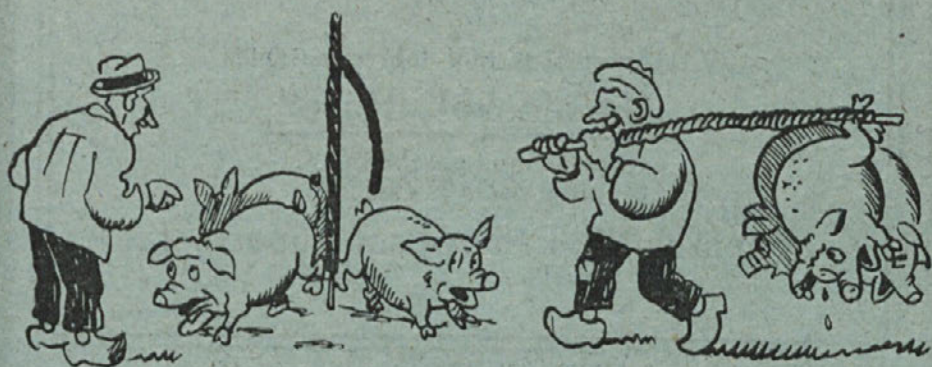
Rešitve pošljite do 30. marca. Dva izmed tistih, ki bodo rešili vse uganke pravilno, dobita lepi nagradi.

Grdobe, počasi!

Čajte.

He — he — he!

KMETOVALCI!

Gnojite z apnenim dušikom, s tem najbolj cenim,
učinkovitim in rentabilnim dušičnim
gnojilom

domačega proizvoda!

Z apnenim dušikom
ne dajemo zemlji samo dušika,
marveč tudi apna.

Tudi
žlahtna vinska trta
je za apneni dušik prav posebno hvaležna.

Navodila o načinu uporabe, o
potrebni količinah, o rentabil-
nosti, dobaviteljih, uspehih in
cenah apnenega dušika daje
proizvajalec:

Tvornica za dušik d.d. Ruše
pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se tudi dobiva mešanica

„Nitrofoskal Ruše“,

napravljena na poseben paten-
tiran način iz gnojil:

apneni dušik+kalijeva sol+superfosfat